

... Filip Šebek

JEDINEČNÉ LEKCE NEJEN PRO PRÁCI DĚTSKÝCH ČTENÁŘŮ S KONKRÉTNÍMI KNIHAMI

Už sedmým rokem vede tým z pražské neziskové organizace Nová škola spolu s desítkami pedagogů a knihovníků ke knihám stále více dětí. A velmi úspěšně. Ve Školních čtenářských klubech po celé České republice děti zjišťují, že čtení není jen samotářskou kratochvílí, ale i zábavnou cestou k vyššímu vzdělání.

Ideálním pomocníkem pro rozvíjení dětského čtenářství je pak web čtenářských klubů, kde si může kdokoli zdarma stáhnout pečlivě vypracované čtenářské lekce nabízející podrobné návody pro práci s konkrétními knihami v příslušném věku dítěte. Nechybějí zde stovky doporučených titulů dětské literatury ani odborné texty shrnující zkušenosti z různých oblastí dětského čtenářství.

„V oblasti rozvíjení dětského čtenářství se snažíme představit čtení jako rodnou činnost. Používáme metody, které fungují i při práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami včetně dětí s odlišným mateřským jazykem. Smyslem naší činnosti je předávat naše zkušenosti dále. Motivujeme tak pedagogy, pracovníky knihoven a rodiče k rozvíjení čtenářství u dětí od mateřských škol až po druhý stupeň ZŠ. K tomu účelu vydáváme odborné materiály, pořádáme speciální kurzy a připravujeme desítky různých lekcí, které nabízíme zdarma na našich stránkách www.ctenarskekluby.cz,” říká Eva Bělinová, manažerka projektu Školních čtenářských klubů.

Jak pracovat s básněmi či tématem strachu

Z mnoha desítek lekcí vázaných ke konkrétním knihám je velmi těžké vybrat nějakou reprezentativní. Každá z nich má svá specifika odvíjející se od konkrétního titulu a věku dítěte. Lekce jsou inspirací, každý si je může přizpůsobit podle svých potřeb. Najdeme zde například lekci, která formou komiksu přibližuje dětem téma totality, či lekci zabývající se tématem strachu, při níž jsou děti vedeny k hlubšímu pochopení pocitů postav. Z oblíbené audioknihy Autopohádky pak vychází audiolektura vedoucí děti nejen k předvídání, ale i ke zkoumání struktury příběhu a porovnávání znaků lidové a umělé pohádky. Žánr bajky pomůže dětem představit lekce inspirovaná knihou Terryho Jonese (člena britské komediální skupiny Monty Python), při níž mohou porovnávat fikci s realitou. Lekce vytvořená na základě knihy Bertík a čmouchadlo oceňované spisovatelkou Petry Soukupové pro změnu řeší složité téma rozchodu rodičů. Lekce

s názvem Jen jestli si nevymejšlíš pak děti seznamuje s neotřelou tvorbou Shela Silversteina, jehož básně plné inteligentního humoru v duchu Christiana Morgensterna či Emanuela Frynty dlouhou dobu figurovaly na „černé lince“ mnoha amerických knihovníků. Přitom jde o poezii, která se raduje z jazykových hříček i smysluplných nesmyslů a umožňuje dětem si s verši i kresbami také hrát.

„Není v silách, myslím, žádného učitele podrobně sledovat vycházející dětskou literaturu a je fajn se spoolehnout na odborníky. Lekce na webu čtenářských klubů jsou srozumitelně popsané a podle popisu je zvládne realizovat i učitel, jehož zájmy nesměřují zrovna ke čtenářství,” říká Irena Jarská, učitelka 1. stupně v ZŠ a MŠ Krchleby.

V nabídce lekcí nechybějí ani podrobné návody pro práci s oblíbenými knihami, jako je například Dětský zvěřinec, graficky neobvyklá publikace Hurá na kajak! či Medvídek Pú. Pro předškolní děti a začínající čtenáře je určena lekce k obrázkové knize Nový domek pro myšku (v Holandsku zvolená nejlepší dětskou knihou roku 2006) výtvarníka a spisova-

tele Petra Horáčka. Metodou řízeného čtení si děti na krátkém textu a jednoduchém příběhu osvojují základní čtenářské strategie. Hravou a chutnou čtenářskou lekci s názvem Jidáše, propojující čtení s vařením, velikonočními zvyky a poezií, si s dobrými výsledky vyzkoušeli i žáci páté třídy ZŠ.

Neocenitelná inspirace

Pro učitele, děti i rodiče je pak velmi cenná sekce Máš co číst?, kde se lze inspirovat informacemi o současných dětských knížkách. Web nabízí ke každé knize dva druhy anotací – jednu stručnou a motivační pro děti a druhou podrobnější pro dospělé, obsahující popis didaktického potenciálu knihy a v řadě případů i konkrétní návrhy pro práci s textem. Knihy lze jednoduše filtrovat podle čtenářské úrovně dítěte a podle žánru či tématu.

„Anotace z webu čtenářských klubů patří k mým nejoblíbenějším, protože nefundovanějším inspiračním zdrojům. Z tohoto důvodu tento web často doporučuji i maminkám, které chodí ke mně do knihovny a v záplavě dětských knížek na trhu se ztrácejí. Anotace zajímavých a kvalitních knížek na webu najdou i dětská čtenářka. Web je přehledně koncipovaný, díky filtrům čtenář snadno najde knížku například s dobrodružnou tematikou pro samostatné čtenáře nebo humorný příběh o zvířatech,” zdůrazňuje choceřská knihovnice Lucie Vrtalová, která se před



Foto: archiv

- třemi lety rozhodla vlastními silami založit čtenářský klub pro děti z prvního stupně a nyní vede v malé venkovské knihovně již dva.

„V současné době, kdy produkce dětských knih je tak velká, je takřka nemožné přečíst vše vlastními silami. Ráda proto pročítám anotace z webu čtenářských klubů obohacené ještě bonusem didaktického potenciálu. Hned vím, jestli mě kniha oslovila svým dějem i možným využitím při práci s dětmi. Webové stránky čtenářských klubů jsou nedílnou součástí mé práce,“ přidává svůj názor liberecká knihovnice Radka Vojáčková.

„Kromě velmi oblíbených lekcí k práci s konkrétními knihami je na našem webu všem zájemcům k dispozici i řada dalších „pomůcek“. V sekci Inspirace je možné najít různé odbornější texty, které shrnují naše zkušenosti z různých oblastí dětského čtenářství. Oproti lekcím nejsou vázány na konkrétní knihy a nejsou zasazeny do celku okamžitě využitelného v hodině nebo v klubu.

Nabízíme i různé kurzy a přibližně jednou za čtvrt roku rozesíláme metodický oběžník s konkrétními, v praxi ověřenými inspiracemi pro vedení čtenářských dílen,“ přibližuje Tereza Nakládalová, garantka

regionálních koordinátorů a metodického vedení Center kolegiální podpory (CKP).

Web čtenářských klubů je zároveň zdrojem informací o programu osmi Center kolegiální podpory pro pedagogy, knihovníky a rodiče po celé ČR. Pravidelná setkání v rámci těchto center umožňují nejen výměnu zkušeností a nápadů, ale motivují účastníky k zakládání vlastních čtenářských klubů, třeba pro dospělé – tak, jak je to obvyklé v zahraničí. Adresa www.ctenarskekluby.cz by určitě neměla chybět mezi „oblíbenými“ žádného zájemce o dětské čtenářství.

